

РЕШЕНИЕ

№ 322 София, 25 юни 2013 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито заседание на седми юни две хиляди и тринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА
ЧЛЕНОВЕ: НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
КАПКА КОСТОВА

при участието на секретаря Аврора Караджова
и в присъствието на прокурора Мария Михайлова
изслуша докладваното от съдия Евелина Стоянова
дело № 729 по описа за 2013 година.

С присъда по нохд № 4568/11 г. Софийският градски съд осъдил подсъдимия Й.И.Й., както следва: 1) за деяние, извършено на 02.03.2011 г., на основание чл.343, ал.4, във връзка с ал.3, б. „б”, ал.1, б. ”в”, чл.342, ал.1, чл.58а, ал.1 НК и чл.373, ал.2 НПК на осем години лишаване от свобода при първоначален общ режим на изтърпяване в затворническо общежитие от открит тип; 2) на основание чл.304 НПК подсъдимият е оправдан за нарушаването на правилата за движение, визирани в чл.5, ал.3 , т.1 ЗДП, а също и по повдигнатата с обвинителния акт правна квалификация за връзката с б. ”а” на ал.3 на чл.343, както и за връзката с б. ”б” на ал.1 на чл.343 НК; 3) на основание чл.343г, във връзка с чл.37, ал.1, т.7 НК на подсъдимия е наложено наказание лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от осем години, като е зачетено и приспаданото времето на лишаването му от същото право по административен ред, считано от 10.03.2011 г.; 4) на основание чл.45, ал.1 ЗЗД подсъдимият е осъден да заплати обезщетения за причинени неимуществени вреди на множество лица, а именно –по 100 000 лева: на малолетната А.С.М., чрез нейната майка и законен представител Б.

Б.-М.; на Б.Б.-М.; на Н.Д.М.; на А.Д.К.; на Б.Д.К.; на Г.С.Г., а по 40 000 лева: на Й. К.М. и А.С.М., всички суми дължими ведно със законната лихва от 02.03.2011 г. до окончателното им изплащане. До пълния предявен размер са отхвърлени гражданските искове, съответно – до 400 000 лв. на А.М., чрез майка ѝ и законен представител Б.М.; до 200 000 лева на Б.М.; до 150 000 лева на Й. М. и до 100 000 лева на А.М.; 5) държавната такса, деловодните разноски и разноските, направени от частните обвинители и граждански ищци (малолетната А.М. и майка ѝ Б.М., И.М., Н.М., А.К., Б.К., Г.Г. и Й.М.), са възложени в тежест на подсъдимия; б) съдът се произнесъл и по веществените доказателства.

С решение № 306 от 05.11.2012 г. по внохд № 328/12 г., образувано по жалба на подс.Й., Апелативният съд – гр.София изменил присъдата на СГС, като признал подсъдимия за невиновен за това, че извършеното от него деяние представлява „особено тежък случай”, като на основание чл.304 НПК го оправдал по обвинението по чл.343, ал.4, във връзка с ал.3, предл.първо, б.”б”, предл.второ, ал.1, б.”в”, чл.342, ал.1 НК и намалил размера на наложеното му наказание лишаване от свобода от осем на шест години. В останалата част присъдата на СГС е потвърдена.

Срещу въззивното решение са постъпили жалби от подсъдимия и частните обвинители И.М. и С.М.

Подсъдимият и защитата му претендират да са налице всички основания по чл.348, ал.1 НПК. Иска се намаляване размера на наложените наказания при съображения насочени срещу оценката на съда на обстоятелствата от кръга на смекчаващите и отегчаващите отговорността на дееца. Пред ВКС подсъдимият, редовно призован, не се явява. Защитникът му – адвокат Х.Х., поддържа жалбата и изразява становище за неоснователност на оплакванията, развити от обжалвалите частни обвинители. Представено е писмено възражение.

Частните обвинители И.М. и С.М., с обща касационна жалба заявяват недоволство от оправдаването на подсъдимия за наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай” и от намаляване размера на наказанието лишаване от свобода, като искат връщане на делото за ново разглеждане за съответно осъждане и увеличаване на наказанието. Пред ВКС жалбоподателите, редовно призовани, не се явяват. Повереникът им – адвокат Е.Е., поддържа жалбата и изразява становище за неоснователност на жалбата на подсъдимия.

Частният обвинител Б.А.Б.-М. лично и за своята дъщеря А.С.М. (редовно призована, не се явява), и повереникът им – адвокат Б.Г., не намират основания за удовлетворяване на жалбата от името на подсъдимия.

Частните обвинители Й.К.М. и А.С.М. лично и чрез повереника си – адвокат Я.Г., изразяват становище за отсъствието на основания за изменение или отмяна на оспорения съдебен акт.

Частните обвинители Г.С.Г., Н.Д.М., А.Д.К. и Б.Д.К., редовно призовани, не се явяват и не изпращат процесуален представител.

Прокурорът при Върховната касационна прокуратура преценява, че делото следва да бъде върнато за ново разглеждане, поради основателност на оплакванията, развити от обжалвалите частни обвинители, а жалбата на подсъдимия да се остави без уважение.

Като съобрази горното, доводите на страните и след проверка в пределите по чл.347, ал.1 НПК, ВКС, първо наказателно отделение установи:

От изложеното по-горе е видно, че на вниманието на настоящата инстанция са поставени всички касационни основания по чл.348, ал.1 НПК. Те следва да бъдат разгледани и получат отговор, съответно на логическата им последователност. Известно е, че само липсата на констатация за отсъствието на основанието по чл.348, ал.1, т.2 НПК дава възможност за касационен контрол спрямо останалите две основания. От друга страна, несправедливостта на наказанието е в пряка и непосредствена зависимост от изводите по приложението на закона, тъй като престъплението е мярка за наказанието – чл.35, ал.3 НК.

1. По основанието по чл.348, ал.1, т.2 НПК:

Данни в подкрепа на това основание са изложени в касационната жалба на подсъдимия, като обобщено те са насочени срещу оценката на съда по същество на обстоятелствата от значение за индивидуализацията на наказанието, с твърдение, че не са отчетени такива, които смекчават отговорността на деца – инцидентността на инкриминираното деяние, добросъвестното процесуално поведение на подсъдимия, искреното му съжаление.

Мотивите на оспореното въззивно решение не дават основание да се приеме, че така направеното възражение е основателно. Всички обстоятелства от коментирания кръг са били предмет на внимателна проверка от страна на контролната инстанция, в това число и тези, на които е поставен акцент от защитата на жалбоподателя.

Други възражения, свързани с разглежданото основание не се правят, а ВКС не установи да са налице нарушения, за които следи служебно.

2. По основанието по чл.348, ал.1, т.1 НПК:

Това основание се поддържа от двете обжалвали страни.

В касационната жалба на подсъдимия не са изложени данни, съответно на изискванията на чл.351, ал.1 НПК и поради това ВКС няма как да им даде

отговор, какъвто дължи по силата на чл.354, ал.4, във връзка с чл.339, ал.1 и 2 НПК.

Жалбоподателите частни обвинители, както бе споменато по-горе, заявяват недоволство от оправдаването на подс.Й. относно наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай”. Наведените в касационната им жалба данни в подкрепа на ангажираното основание са следните: конкретното деяние се характеризира с изключително висока степен на обществена опасност защото: подсъдимият е наказван многократно по административен ред за допуснати от него нарушения на правилата за движение; при осъществяване на инкриминираното деяние е допуснал нарушение на две особено тежки нарушения на правилата за движение – чл.16, ал.1, т.3 ЗДП, във връзка с чл.63, ал.2, пр.второ от ППЗДП и чл.21, ал.1, пр.второ ЗДП; управлявал е автомобила със скорост превишаваща възможната за този пътен участък с 45 км/час; управлявал е в пияно състояние, като обективизираното наличие на алкохол в кръвта му, към момента на извършване на деянието, неколнократно надхвърля минимално изискуемото за съставомерност по възведеното обвинение; по идентичен начин стоят нещата и настъпилия вредоносен резултат. Наред с това, жалбоподателите поддържат, че степента на обществена опасност на дееца също е изключително висока, тъй като е изключително недисциплиниран водач на моторно превозно средство; извършвал през годините изключително тежки нарушения на правилата за движение; управлявал е автомобила в тежка степен на алкохолно опиване, със скорост почти два пъти над разрешената за населеното място; мястото на удара е в насрещната пътна лента; пътните условия са били неблагоприятни.

Съгласно чл.93, т.8 НК „особено тежък случай” е този, при който извършеното престъпление с оглед на настъпилите вредни последици и на други отегчаващи обстоятелства разкрива изключително висока степен на обществена опасност на деянието и дееца. Иначе казано, за да е налице „особено тежък случай” на транспортно престъпление, е необходима едновременната наличност на изключително висока степен на обществена опасност на деянието и дееца.

САС е оправдал подс.Й. по обвинението за наличието на квалифициращия признак „особено тежък случай”, като е приел, че не е налице изключително висока степен на обществена опасност на дееца и е утвърдил извода на първостепенния съд за това, че конкретното деяние се отличава с изключително висока степен на обществена опасност и с оглед на казаното по-горе е достигнал до извод за несъставомерност относно обсъждания квалифициращ признак.

Очевидно спор по това налице ли е изключително висока степен на обществена опасност на конкретното деяние, няма.

Жалбоподателите не са съгласни с извода на САС за това, че степента на обществена опасност на конкретния деец, не е изключително висока.

Степента на обществена опасност на дееца е самостоятелен фактор, който трябва да бъде отчетен при квалификацията на случая като „особено тежък”. Вярно е, че опасността на дееца се изразява преди всичко в обществената опасност на извършеното от него деяние, но щом като законодателят е установил изискването да се отчете отделно и обществената опасност на дееца, очевидно е имал предвид онези обстоятелства, които стоят извън обществената опасност на деянието и се отнасят само до личността на дееца.

Обстоятелствата, свързани с употребата на алкохол, конкретно избраната от подсъдимия скорост на движение, мястото на удара и пътните условия, са от значение за преценката на степента на обществена опасност на конкретното деяние и предвид на изложеното не могат повторно да бъдат съобразявани при оценката на степента на обществена опасност на дееца.

Що се отнася до проявленията му като недисциплиниран водач на МПС и допуснатите в миналото от него нарушения на правилата за движение, за които е била ангажирана административната му отговорност, ВКС се солидаризира с извода на въззивната инстанция, че данните по делото не разкриват да е налице изключителност, каквато се претендира от жалбоподателите. Последиците на института на реабилитацията са известни и ясно указани в чл.85, ал.1 НК. При оценката на данните относно понесената от подсъдимия административна отговорност за нарушения на правилата за движение, няма как да се игнорира, че част от тези нарушения отстоят по време от извършването на инкриминираното престъпление (м.02.2007 и м.03.2008 г.), значително, с изключение на това относно нередовните документи (м.02.2011 г.). От друга страна, значението на предходно понесената от подсъдимия административна отговорност за очертаване степента на обществената му опасност, не може да е по-голямо от осъждането с влязъл в сила съдебен акт. Лицата, санкционирани по ЗДП не се считат за осъждани. Те не могат да бъдат поставяни в по-тежко положение от лицата, които са осъдени на глоба по Наказателния кодекс – виж чл.86, т.3 НК. Изводи в тази насока произтичат и от § 6, т.33 от Допълнителните разпоредби на ЗДП и Постановление № 7/85 г. на Пленума на ВС на РБ (ВКС). Наред с това, се игнорира, че за времето от 2001 г. до 2007 г., както и за това от 2008 г. до 2011 г. подсъдимият не е санкциониран по административен ред за нарушения на правилата по ЗДП и ППЗДП.

След изчерпване на конкретните възражения на жалбоподателите, отчитайки целеното от тях утежняване положението на подсъдимия, при изложеното ВКС не намери степента на обществена опасност на последния да се характеризира като изключително висока.

3. По основанията по чл.348, ал.1, т.3 НПК:

Справедливостта на наказанието е оспорена от двете страни, обяснимо с обратен знак.

Подсъдимият и защитата му считат, че наложеното наказание е завишено. Обстоятелствата, подробно посочени в касационната жалба относно съдебното минало на подсъдимия, добрите характеристични данни, семейно положение, процесуално поведение, здравословно състояние, не са игнорирани от съда по същество, нито пък оценени от него неадекватно на обективното им значение. Не се установява, по вид и размер, наложените на подсъдимия две наказания – лишаване от свобода и лишаване от право да управлява МПС, да са очевидно несъответни, по смисъла на чл.348, ал.5, т.1 НПК и като такива са справедливи.

Частните обвинители и повереника им намират наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода за несправедливо, поради допуснатата от съда незаконосъобразност при оправдаването на подс.Й. за наличието на „особено тежък случай“ на транспортно престъпление. При казаното по-горе, относно отсъствието на касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 НПК, така направеното възражение не може да предопредели друг изход на делото.

Водим от горното и на основание чл.354, ал.1, т.1 НПК Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 306 от 05.11.2012 г., постановено по внохд № 328/12 г. на Апелативния съд – гр.София.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: